raadsvoorstel

Agendapunt 2024, nr. V-pm
Zaaknummer 2269382
Te behandelen door S. Metaal-ten Dolle

Onderwerp: Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Erfgoedcentrum Achterhoek & Liemers

Aan de raad,

Inleiding
Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd en op grond daarvan moet de Gemeenschappelijke Regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) uiterlijk per 1 juli 2024 worden gewijzigd. Doel van deze wetswijziging is het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen enerzijds en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden anderzijds. Op basis van de gewijzigde Wgr moet er op enkele onderdelen ook een aanpassing plaatsvinden van de GR ECAL. Het wijzigingstraject is uitgevoerd onder leiding van Olaf Schuwer (adviseur decentraal overheidsrecht). Hij heeft hier in juli 2023 een startnotitie voor opgesteld met een voorstel voor aanpak en een procedurevoorstel. Dit is naar alle juridische afdelingen van de deelnemende gemeenten toegezonden en akkoord bevonden. De daaropvolgende maanden zijn diverse reacties van de gemeenten verzameld (input meegenomen, vragen beantwoord). Op basis daarvan is een ontwerpbesluit opgesteld.

De Gemeenschappelijke Regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (hierna: GR ECAL) is op 1 juli 2011 in werking getreden. Met deze regeling is een openbaar lichaam opgericht, genaamd “Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers”. Het ECAL houdt toezicht op de huidige informatiehuishouding en archiefvorming van de deelnemende gemeenten. Daarnaast beheert het ECAL de archieven van de deelnemende gemeenten en stelt het ECAL, in navolging van de Archiefwet en de Wet Hergebruik Overheidsinformatie (Who), de archieven en collectiedata ter beschikking aan burgers voor hergebruik, waarbij rekening wordt gehouden met openbaarheidsbeperkingen. De collectie van het ECAL vormt het (cultuurhistorische) geheugen van de aangesloten gemeenten, voor de ambtenaren en de inwoners.

De Archiefwet regelt dat overheidsorganisaties hun informatie (de wet spreekt over ‘archiefbescheiden’) goed beheren en een deel hiervan permanent bewaren en beschikbaar stellen, zodat huidige èn toekomstige generaties deze bronnen kunnen raadplegen.

De deelnemende gemeenten hebben bij het ECAL de taken belegd die volgen uit de Archiefwet 1995 en taken die horen bij de functie van een regionaal historisch kenniscentrum. De opdracht aan het ECAL, zoals vastgelegd in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling, is:
- het overeenkomstig de Archiefwet 1995 beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbescheiden van de deelnemende en andere overheidslichamen;
- het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers en andere overheidslichamen;
- het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord;
- het binnen omschreven doelstellingen, ontplooien van activiteiten die direct en aanwijsbaar de financieel-economische positie van het Erfgoedcentrum ten goede komen.

Het Algemeen Bestuur heeft op 4 april 2024 ingestemd met het ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit met de titel "Besluit wijziging GR ECAL 2024 DEF" wordt nu aan u ter besluitvorming voorgelegd. De GR ECAL is aangegaan door eensluidende besluiten van gemeenteraden en colleges van de deelnemende

gemeenten (Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk). Voor de door te voeren aanpassing in de tekst van de bestaande regeling is het volgende van belang. De door te voeren aanpassingen komen tot stand na enkelvoudige besluitvorming van de colleges en gemeenteraden. Er hoeft dus geen ontwerpwijziging voor een zienswijze aan de gemeenteraden te worden voorgelegd zoals bedoeld in artikel 1 lid 2 Wgr. Ook ontbreekt het moment waarop de gemeenteraden de toestemming zoals bedoeld in artikel 1 lid 4 Wgr moeten geven.

Voorstel
De Gemeenschappelijke Regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers te laten wijzigen conform het ontwerpbesluit "Besluit wijziging GR ECAL 2024 DEF".

Relatie met (huidig) beleid
n.v.t.

Beoogd(e) effect(en)
Met de vaststelling van een gewijzigde Gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers vóór 1 juli 2024 wordt voldaan aan wettelijke plicht om de huidige Gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers aan te passen aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regeling, die sinds 1 juli 2022 van kracht is.

Argumenten

De Ontwerp wijziging GR ECAL 2024 doet recht aan de doelen van de gewijzigde Wgr
Het ontwerp gemeenschappelijk regeling doet recht aan de doelen van de gewijzigde Wgr. De wetswijziging heeft tot gevolg dat de Gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers op de volgende onderwerpen moet worden aangepast:
A. Aanscherping afspraken uittreding (artikel 9 lid 1 Wgr);
B. Zienswijze procedure (artikel 10 lid 5 en 6 Wgr);
C. Inspraak/ Participatie (artikel 10 lid 7 en 8 Wgr);
D. Evaluatie (artikel 11a Wgr);
E. Informatieplicht (17 lid 2 en 3 van de gewijzigde Wgr).

AD	Wgr	Ontwerpbesluit ECAL
A. Aanscherping afspraken uittreding (artikel 9 lid 1 Wgr);	In de gewijzigde Wgr is in artikel 9 lid 1 vastgelegd dat de GR bepalingen bevat omtrent de voorwaarden inzake wijziging, opheffing en toetreding, uittreding en de gevolgen van uittreding (onder andere de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten).	*In het* ontwerpbesluit "Besluit wijziging GR ECAL 2024 DEF" *zijn hiervoor bepalingen opgenomen in artikel 2 (wijziging van artikel 31 van de huidige GR ECAL).*
B. Zienswijze procedure (artikel 10 lid 5 en 6 Wgr);	In de gewijzigde Wgr is in artikel 10 lid 5 en 6 de verplichting geïntroduceerd om in de gemeenschappelijke regeling afspraken te maken over besluiten waarop door het bestuur van de regeling een zienswijze aan de raden wordt gevraagd. ○ Toelichting: Hiermee wordt bereikt dat gemeenteraden hun opvatting kenbaar kunnen maken over bepaalde voorgenomen besluiten voordat het besluit is genomen. De verplichting om een	*In het ontwerpbesluit* "Besluit wijziging GR ECAL 2024 DEF" *is in artikel 1, hoofdstuk 5A toegevoegd. Onder artikel 20a is invulling gegeven aan het bepaalde in de artikel 10, lid 5 van de Wgr passend bij de versterking van de democratische legitimiteit.* *Gekozen is om voor het indienen van een zienswijze een termijn van acht weken te hanteren.*

AD		Wgr	Ontwerpbesluit ECAL
		zienswijze te vragen aan de raden gold vóór de wijziging van de Wgr alleen voor de begrotingsprocedure. Het is door het gewijzigde artikel 10 Wgr mogelijk dit ook voor andere besluiten te regelen, zoals besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes.	*Daarmee wordt aangesloten bij de termijn genoemd in artikel 1, derde lid van Wgr.*
C.	Inspraak/ Participatie (artikel 10 lid 7 en 8 Wgr);	In de gewijzigde Wgr is in artikel 10 lid 7 vastgelegd dat de GR bepalingen bevat over de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid worden betrokken. ○ Toelichting: Er kan ook voor worden gekozen om ingezetenen en belanghebbenden geen inspraak te verlenen.	*In het ontwerpbesluit* "Besluit wijziging GR ECAL 2024 DEF" *is in artikel 1, hoofdstuk 5A toegevoegd. Onder artikel 20c is invulling gegeven aan deze wijziging.*
D.	Evaluatie (artikel 11a Wgr);	In artikel 11a van de gewijzigde Wgr is vastgelegd dat een GR bepalingen bevat omtrent de evaluatie van de regeling. ○ Toelichting: Met deze nieuwe wettelijke verplichting wordt een verplichting gecreëerd om afspraken te maken over de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. De meerwaarde van een evaluatie is dat periodiek wordt stilgestaan bij het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast kan een evaluatiemoment een ijkpunt in de samenwerking zijn.	*In het ontwerpbesluit* "Besluit wijziging GR ECAL 2024 DEF" *is in artikel 1, hoofdstuk 5A toegevoegd. Onder artikel 20b is invulling gegeven aan deze wijziging.*
E.	Informatieplicht (17 lid 2 en 3 van de gewijzigde Wgr).	In artikel 17 lid 2 en 3 van de gewijzigde Wgr is de passieve informatieplicht uitgebreid met een actieve informatieplicht van bestuur aan de raden. ○ Toelichting: In de GR moet worden geregeld hoe die informatie wordt verstrekt. De actieve informatieplicht richt zich niet alleen op informatie over te nemen of genomen besluiten, maar betreft alles wat de raden moeten weten om hun taak goed te kunnen vervullen. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling heeft dus een actieve informatie-plicht over wat er binnen de regeling speelt. Deze informatieplicht komt overeen met de informatieplicht die het college van B&W heeft ten opzichte van de gemeenteraad.	*In de artikelen 18 en 19 van de bestaande GR ECAL is al volledig voorzien in zowel de actieve als de passieve inlichtingenplicht. In het Besluit wijziging GR ECAL wordt voorgeteld om een nieuw hoofdstuk 5a op te nemen, en daarin op te nemen bepalingen over het bieden van de mogelijkheid aan de raden tot het geven van een zienswijze en participatie*

Conclusie:
Het “Besluit wijziging GR ECAL 2024 DEF” kan worden voorgelegd ter besluitvorming aan de raad.

Financiële aspecten/risico's
De wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers heeft geen financiële consequenties.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd, waardoor de huidige Gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers uiterlijk per 1 juli 2024 aangepast moet zijn.

Aspecten van duurzaamheid
n.v.t.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
n.v.t.

Vervolgprocedure/evaluatie
De gemeenteraden hebben tot eind mei 2024 de gelegenheid om tot besluitvorming over te gaan. De gewijzigde regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2024 en wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Winterswijk, 16 april 2024

Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

De loco-secretaris, de burgemeester,

M. Keur B.J.J. Bengevoord